

Elsa Sætre Gjulem

Saksbehandler, innvalgstelefon

Tonje Katrine Vaage, 32266629

Tillatelse til utplassering av en flytebrygge som erstatning for tidligere eksisterende brygge i Steinsfjorden biotopvernområde

Statsforvalteren gir Elsa Sætre Gjulem tillatelse til å erstatte en brygge som ble ødelagt gjennom vinteren med en ny flytebrygge på sin eiendom gbnr. 27/10 innenfor Steinsfjorden biotopvernområde i Ringerike kommune. Flytebryggen skal ha samme, eller mindre, størrelse enn bryggen den erstatter. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er stilt vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 24.05.2022 og telefonsamtale 16.06.2022. Det er søkt om tillatelse til å erstatte eksisterende brygge innenfor Steinsfjorden biotopvernområde på eiendommen gbnr. 27/10 i Ringerike kommune.

Søknaden gjelder en brygge som ble anlagt for omtrent 60 år siden, og som ble ødelagt gjennom vinteren i år. Skadene var såpass omfattende at det ble behov for å fjerne den gamle bryggen, og erstatte denne med en tilsvarende. Den gamle bryggen lå stablet på steiner, men disse er blitt flyttet ved hjelp av liten gravemaskin. Steinene ligger nå under overgangen/landgangen fra bryggen og inn på land. Gravemaskinen ble også benyttet til å fjerne de gamle impregnerte materialene til bryggen, og materialene er sendt til avfallsdeponi.

Den nye bryggen vil være en flytebrygge med feste i enden, som vil ligge inntil den eksisterende overgangen/landgangen. Flytebryggen skal fraktes på plass med båt når det blir tilstrekkelig høy vannstand. Det vil ikke være behov for motorferdsel på land i forbindelse med utplassering av nye bryggen, og vegetasjonen vil heller ikke bli berørt. Figur 1 viser skadene på den gamle bryggen, og figur 2 viser flyfoto av bryggen fra 2020.

Figur 1: Foto av den gamle bryggen som må erstattes.

Figur 2: Flyfoto av bryggen fra 2020.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Steinsfjorden biotopvernområde. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Steinsfjorden biotopvernområde ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 22.06.2018. Formålet med verneområdet er å bevare et område som har særskilt betydning som økologisk funksjonsområde i form av nærings- og oppholdsområde for knoppsvane, sangsvane, toppand, brunnakke, krikkand og sothøne, og som hekkelokalitet for makrellterne, hettemåke, fiskemåke, stokkand, toppand, siland, tjeld, knoppsvane, dverglo, gråmåke og sildemåke. Biotopvernområdet består av grunne, næringsrike vannarealer og sumpmarker som er viktige for rastende våtmarksfugl, i tillegg til øyer, holmer og skjær samt sjøområdet rundt disse. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

I henhold til verneforskriften § 3 bokstav c er området vernet mot ethvert tiltak som kan påvirke eller forstyrre de vernede artene eller deres livsbetingelser, som for eksempel oppføring av anlegg eller andre varige eller midlertidige innretninger. Vernebestemmelsene er ikke til hinder for vedlikehold av anlegg i henhold til standard på vernetidspunktet, jf. verneforskriften § 4 bokstav d. Dette forutsetter at innretningen var etablert på vernetidspunktet og omfatter normalt vedlikehold som for eksempel utskiftning av dårlige materialer eller forsterkninger. Vedlikehold skal ikke føre til at innretningen endrer fasade, karakter, eller omfang, og skal heller ikke føre til en vesentlig standardheving. I denne saken var den gamle bryggen i såpass dårlig forfatning at vedlikehold ikke var et aktuelt alternativ. Selv om den nye bryggen skal erstatte en innretning som var i verneområdet på vernetidspunktet, vil det å skifte ut hele innretningen ikke regnes som vedlikehold og vil følgelig være et søknadspliktig tiltak.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til oppføring av en ny brygge innenfor verneområdet. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml.) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger, jf. nml. § 8. Vi har kjennskap til biotopvernområdet gjennom arbeidet med verneprosessen, forvaltning av området, kartlegginger, samt databasene Artskart fra Artsdatabanken og Naturbase fra Miljødirektoratet. Vi regner derfor kravet om et godt kunnskapsgrunnlag som oppfylt, og legger til grunn at det foreligger nødvendig informasjon om naturverdiene og tiltaket. Føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9, tillegges derfor liten vekt i saken.

Steinsfjorden biotopvernområde inngår i et større nettverk av våtmarksområder rundt Tyrifjorden, og er av stor verdi for fugl knyttet til våtmark. Verneområdet består av de grunneste delene av fjorden, samt de viktigste hekkeholmene for fugl. Steinsfjorden er en grunn og naturlig næringsrik innsjø, med lite nedbørsfelt og lav vannutskifting, og er der derfor svært mye benyttet av våtmarksfugl til opphold og næringssøk gjennom hele den isfrie delen av året. Nord i Steinsfjorden ved området bryggen skal plasseres ut er det blant annet registrert hettemåke, lomvi og åkerrikse, som alle er kategorisert som kritisk truet (CR) på den norske rødlista for arter. Det er også registrert makrellterne (EN, sterkt truet), samt grønnfink, gulspurv, fiskemåke og sothøne som er kategorisert som sårbar (VU) på rødlista. Flere av disse fugleartene er trukket frem spesifikt i verneformålet til biotopvernområdet. Det er ikke registrert naturtyper i Miljødirektoratets Naturbase ved lokaliteten.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen. Dette innebærer at virkningene av utplassering av en brygge som erstatning for tidligere eksisterende brygge skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Steinsfjorden er svært viktig for båtliv og friluftsliv både for fastboende, hyttegjester og andre tilreisende. Verneverdiene er dermed under et stort press fra omfattende friluftaktivitet på fjorden, i tillegg til å være utsatt for utviklingspress fra ulike samfunnsinteresser. Den samlede belastningen i biotopvernområdet er derfor relativt stor. I hekketiden, som i verneforskriften defineres fra 15. april til 31. juli, og når trekkfugl raster i området på våren/høsten, vil fuglelivet være særlig sårbart for en økning i den samlede belastningen. Bryggen skal plasseres ut ved hjelp av båt, og motorferdselen vil kunne få forbigående konsekvenser for verneverdiene. Utplassering av bryggen fra vannet vil likevel etter vår vurdering være et bedre alternativ enn å plassere den ut fra land ved hjelp av motorkjøretøy. Videre skal den nye bryggen erstatte en brygge som allerede var utplassert på vernetidspunktet, og etter vår vurdering vil tiltaket ikke øke den samlede belastningen i uakseptabel grad.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk, jf. nml. § 12. Vi forutsetter at den nye bryggen ikke er større enn bryggen den skal erstatte, og har tilsvarende utforming. Den nye bryggen vil være en flytebrygge, og det settes vilkår om at den festes på en så skånsom måte som mulig og at det tas hensyn til naturverdiene. Selv om motorferdselen med båt vil kunne øke den samlede belastningen i

verneområdet noe vil det likevel etter vår vurdering være et bedre alternativ å frakte bryggen på plass fra vannet sammenlignet med fra land, og vil være i tråd med prinsippet gitt i § 12. Så lenge vilkårene i vedtaket følges anser vi risikoen for miljøforringelse som liten, og prinsippet om at tiltakshaver er ansvarlig for kostnadene ved miljøforringelse, jf. nml. § 11, anses derfor ikke som relevant i denne saken.

Vi bemerker oss at steiner som lå som et fundament for den gamle bryggen er blitt flyttet innad i verneområdet, og nå ligger under overgangen/landgangen. Steinene er å anse som en del av den gamle bryggen, og det ville derfor vært naturlig at disse ble fjernet fra verneområdet før den nye erstatningsbryggen blir plassert ut. I biotopvernområdet er det forbudt med ethvert tiltak som kan påvirke eller forstyrre de vernede artene eller deres livsbetingelser, som for eksempel oppfylling eller lagring av masse. Det er opp til forvaltningsmyndigheten å vurdere om et tiltak kan ha konsekvenser for de vernede artene eller deres livsbetingelser, og det er derfor viktig at Statsforvalteren informeres om slike tiltak før de igangsettes. I denne saken har steinene ligget der i omtrent 60 år, og er blitt flyttet under en gangbro med en del menneskelig aktivitet. Etter vår vurdering vil lagring av steinene slik de ligger i dag ikke påvirke eller forstyrre de vernede artene eller deres livsbetingelser. Videre vil det i dette tilfellet kreve ytterligere motorferdsel for å fjerne steinene fra verneområdet, hvilket kan ha negative konsekvenser på verneverdiene. Dersom forutsetningene eller påvirkninger på de vernede artene skulle endre seg kan Statsforvalteren kreve retting av tiltaket, hvilket vil innebære at steinene må fjernes i sin helhet fra biotopvernområdet.

Bryggen skal kun oppføres for å erstatte en brygge som allerede var oppført på vernetidspunktet, og vil derfor etter vår vurdering derfor ikke føre til en betydelig økning av presset på verneverdiene som følge av båt- og friluftsliv på fjorden. Etter vår vurdering er erstatning av gammel brygge med en ny brygge av tilsvarende størrelse, eller mindre, ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er dermed oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir Elsa Sætre Gjulem tillatelse til å erstatte en brygge som ble ødelagt gjennom vinteren med en ny flytebrygge på sin eiendom gbnr. 27/10 i Ringerike kommune i Steinsfjorden biotopvernområde. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene. Dette gjelder særlig ved feste av flytebryggen.
- Den nye flytebryggen skal ha samme, eller mindre, størrelse enn bryggen den erstatter.
- Den nye bryggen skal plasseres på samme sted som den gamle bryggen lå.
- Flytebryggen skal fraktes på plass ved hjelp av båt, og skal ikke involvere motorferdsel på land i verneområdet.
- Tiltaket skal utføres innen 30.09.2022.
- Dokumentasjon på utført tiltak skal sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken på sfovp@statsforvalteren.no. Beskrivelsen av utført tiltak skal inneholde dokumentasjon, for eksempel bilder, av den nye bryggen som tydelig viser størrelsen sammenlignet med bryggen den erstatter.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Tonje Katrine Vaage
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Ringerike kommune

Postboks 123 Sentrum

3502

HØNEFOSS